

METODIKA JEDNOTNÉHO CITOVÁNÍ A TVORBY BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZŮ PRO NEJČASTĚJI CITOVANÉ DOKUMENTY NA VŠTE DLE ČSN ISO 690:2010

Citační záznam slouží k jednoznačné identifikaci zdroje, tedy např. knihy, časopisu nebo webové stránky, ze které čerpáme informace. Používá se v případě přímé i nepřímé citace (podrobněji níže).

TVORBA BIBLIOGRAFICKÉ CITACE

Struktura citačního záznamu má následující základní části:

JMÉNO TVŮRCE

Jméno osoby nebo korporace zodpovědné za vytvoření obsahu citovaného dokumentu. Psáno velkými písmeny. Křestní jméno je zpravidla uváděno tak, jak je uvedeno ve zdroji, pro zjednodušení lze psát prvním písmenem křestního jména a tečkou. Zvolenou možnost psaní je třeba dodržet v celém dokumentu.

Ukončujeme tečkou.

Pozor, jméno prvního autora je v pořadí příjmení-jméno z evidenčních důvodů, jména dalších autorů jsou ve tvaru jméno-příjmení.

NOVÁK, J.

CLARK, J. H.

Dva nebo tři tvůrci:

NOVÁK, J. a P. PLOVÁK.

NOVÁK, J., L. SOVÁK a P. PLOVÁK.

Čtyři a více tvůrců:

NOVÁK, J. et al.

Pokud je tvůrcem organizace – firma nebo třeba ministerstvo, píšeme je také s velkým písmenem.

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD.

ČESKO.

Pokud není autor známý, informaci lze v naprosto krajním případě vynechat, např. v případě encyklopedie.

NÁZEV

Znění názvu v citaci by mělo odpovídat citovanému dokumentu. V případě, že zdroj uvádí odlišný název na přebalu a uvnitř knihy v tiráži, má přednost to, co je v tiráži, případně v obsahu CD.

Zapisujeme kurzívou, ukončujeme tečkou.

Název dokumentu.

V případě dlouhého názvu zkracujeme třemi tečkami. Pozor na rozdíl mezi názvem a podnázvem.

Jak mluvit, aby nás teenageři poslouchali, jak poslouchat, aby nám teenageři důvěřovali

Jak mluvit, aby nás teenageři poslouchali, ...

Podnázvy uvádíme tehdy, pokud poskytují zásadní informace k obsahu, jinak vynecháváme. Podnázvy připojujeme po dvojtečce.

Jak si správně přát: 7 pravidel, jak uskutečnit své sny

Při psaní názvu v případě citace článku v periodické publikaci (časopis) nebo ve sborníku a podobné publikaci nejprve píšeme název článku, příspěvku (standardním písmem), ukončíme tečkou, potom pokračujeme „In:“ a dále kurzívou název publikace (časopisu, sborníku). U sborníku je uvedení In: povinné, u článků volitelné, psaní pro přehlednost ale doporučujeme. Opět je třeba dodržet u periodik jednotné psaní s In: nebo bez In: v celém dokumentu.

Název článku. In: Název publikace.

TYP NOSIČE

Pokud je naším zdrojem tištěná publikace (knihy, časopis), typ nosiče neuvádíme. Pokud jde o jiný nosič než papír, musíme typ nosiče uvést.

Zapisujeme do hranatých závorek, před tečku u názvu. Je-li citovaná publikace z CD, zapíšeme [CD], citujeme-li článek nebo jiný obsah z internetu, zapisujeme [online].

[CD]

[on-line]

[on-line databáze]

[elektronická pošta]

[fotografie]

[mapa]

ČÍSLO VYDÁNÍ

Číslo vydání zapisujeme vždy, kromě vydání prvního.

Musí být zapsáno přesně tak, jak je uvedeno v citovaném dokumentu. Např. „2. přepracované vydání“ a „2., přepracované vydání“ jsou dvě rozdílné verze vydání! V případě cizojazyčného zdroje zapisujeme v jazyce zdroje.

Ukončujeme tečkou.

2., aktualiz. vydání.

3. vyd.

3rd ed., revised.

NAKLADAETLSKÉ ÚDAJE U NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ

Nakladatelské údaje zahrnují místo vydání, vydavatele a rok vydání. V základním tvaru se zapisují takto: Místo vydání: Vydavatel, 2011. Tyto údaje uvádíme v případě knih – neperiodických publikací!

Zapisujeme tak, jak je uvedeno v citovaném dokumentu, oddělujeme dvojtečkou a rok potom čárkou, ukončujeme tečkou.

České Budějovice: Vysoká škola technická a ekonomická, 2010.

Praha: Grada, 1998.

Místo vydání

Je-li uvedeno více míst vydání, uvádíme jen první, příp. to, které je graficky zdůrazněné. Neznámé místo vydání nahrazujeme [s. l.] nebo vynecháme, případně do hranatých závorek uvedeme předpokládané místo vydání.

[s. l.]: Vysoká škola technická a ekonomická, 2010.

[Praha]: Grada, 1998.

Vydavatel

Jména vydavatelů se zkracují vynecháním údajů zbytečných pro identifikaci – např. píšeme bez uvedení právní formy (s. r. o.) nebo pod známou značkou (ne Grada Publishing, ale stačí Grada).

Je-li uvedeno vydavatelů více, uvádíme jen prvního.

Neznám-li jméno vydavatele, napíšeme [s. n.] nebo vynecháme, případně do hranatých závorek uvedeme předpokládaného vydavatele.

České Budějovice: [s. n.], 2010.

Praha: [Grada], 1998.

Rok vydání

V případě tištěné publikace uvádíme rok, v případě on-line publikace také měsíc a den, případně i čas, je-li údaj k dispozici. Datum vydání oddělujeme od místa vydání čárkou, za ním je tečka.

1996.

1996-02-10, 13:43.

Pokud rok vydání ve zdroji chybí, uvedeme do hranatých závorek [b. r.], pokud jsme schopni dobu vydání odhadnout, napíšeme svůj odhad také do hranatých závorek. V některých případech (u některých online zdrojů) lze vynechat.

Praha: Vydavatel, [b. r.].

Praha: Vydavatel, [2010].

ROK VYDÁNÍ, ROČNÍK A ČÍSLO PERIODICKÉ PUBLIKACE

U časopisů a jiných periodických publikací je třeba uvést rok vydání, ročník (též svazek, volume) a číslo (též issue) časopisu. Zapisujeme tak, že za rok vložíme čárku, dále číslicí tučně ročník (pokud je ve zdroji uvedeno římským číslem, uvedeme římským), hned za to, bez mezery do kulaté závorky číslo publikace a za závorku čárku (pokračujeme dále výčtem stran).

2010, **6**(3), 25–37.

ČÍSLOVÁNÍ STRÁNEK

U periodických publikací uvádíme vždy čísla stránek, kde je článek, který citujeme (mezi čísly je dlouhá pomlčka, nikoliv spojovník).

2010, **6**(3), 25–37.

U neperiodických publikací neuvádíme celkový počet stran, ale uvádíme rozsah v případě citace části publikace (př. kapitoly). Zde je lepší uvést „s.“ pro označení rozsahu stránek.

2010, s. 160–178.

DATUM CITOVÁNÍ

V případě on-line zdroje je nutné uvést dobu, kdy jste ze zdroje danou informaci získali. Zapisujeme v hranatých závorkách, samotné datum uvozujeme zkratkou „cit.“ a datum zapisujeme ve tvaru dle příkladu níže. V případě citace rychle se měnícího zdroje (př. internetový deník) je lepší uvádět i přesná čas citování zdroje.

Zapisujeme před tečku u číslování ročníku a čísla, případně za rozsah stránek. Není-li ani jedno z toho v citaci uváděno, píšeme ihned za rok vydání (bez čárky).

[cit. 2006-02-10].

[cit. 2009-04-27, 16:47].

STANDARDNÍ IDENTIFIKÁTOR

U periodických publikací je to ISSN, u neperiodických ISBN. Toto číslo jednoznačně odlišuje danou publikaci od ostatních. Je nutné ho uvádět ve standardizovaném tvaru, bez dvojtečky. Za ISBN nebo ISSN je v citaci tečka.

ISBN 974-80-76267-43-2.

ISSN 1234-5678.

Pozor, některé dokumenty nemusejí mít identifikátor přidělen, v tom případě tuto část záznamu vynecháváme.

DOSTUPNOST

V případě on-line zdrojů je nutné uvést dostupnost zdroje – kde si ho můžu přečíst. V případě WWW stránek píšeme „Dostupné z:“ a uvádíme URL, tedy adresu, která se zobrazuje v hlavním řádku prohlížeče. Tečku za adresu již nepíšeme.

Dostupné z: <http://www.vstecb.cz/Odborny-casopis-Littera-Scripta-163.htm>

Standardní citace tedy vypadá např. takto:

Monografie, odborná kniha

NOVÁK, J. et al. *Název knihy*. 2., přepracované vydání. České Budějovice: Vysoká škola technická a ekonomická, 2009. ISBN 974-80-76267-43-2.

Článek v elektronickém časopise

NOVÁK, J. a P. PLOVÁK. *Název článku*. In: *Název časopisu* [online]. 2009, 6(3), 25–37 [cit. 2006-02-10]. ISSN 0000-0000. Dostupné z: <http://www.vstecb.cz/Odborny-casopis-Littera-Scripta-163.htm>

SYSTÉM CITAČNÍCH ODKAZŮ V TEXTU

Na VŠTE je používán tzv. Harvardský systém odkazování, který v textu uvádí v závorce jméno autora a rok vydání, případně stránku nebo rozsah stránek. Při citaci jednoho autora, který v jednom roce vydal dvě publikace, jsou tyto od sebe odlišeny písmenem za rokem vydání. Je-li jméno autora již součástí textu, je v závorce uveden jen rok vydání, případně stránka.

V referencích (seznam literatury) jsou citační odkazy pozměněny tak, že rok vydání je předsunut hned za jméno autorů, oddělen čárkou. V případě, že je nutné uvést podrobnější dobu vydání (měsíc a den), je za jménem autora uveden jen rok a podrobnější uvedení doby vydání je na standardním místě v záznamu.

NOVÁK, J., 2008. *Název díla*. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

PLOVÁK, P., 2006. Jak citovat? *Název stránky* [online]. 4. dubna 2006, 11:35 [cit. 2011-03-12]. ISSN 0000-0000. Dostupné z: http://www.web.cz/a_tak_dale.cz

Citace v referencích jsou řazeny následujícím způsobem. Na prvním místě jsou v seznamu uvedeny publikace samotného autora daného textu (v případě, že budete psát práci, pak Vaše práce, které citujete). Poté následující všechny ostatní dokumenty, seřazené abecedně dle příjmení prvního autora.

V praxi bude nepřímé citování (parafráze) vypadat takto:

Autor

Michaela Votavová

Text

Pokud píšeme text a parafrázujeme, tedy vlastními slovy vysvětlíme myšlenky někoho jiného, uvedeme tak, že na konci této parafráze uvedeme zdroj (Sovák 2009a). Může se stát, že během psaní narazím na situaci, kdy stejný autor vydal v tomtéž roce dvě knihy. Pokud potřebuji ocitovat obě, udělám to pomocí písmenek za rokem, aby se publikace nepletly (Sovák 2009b). Samozřejmě mohu citovat i svoje vlastní díla (Votavová 2011).

Budu-li parafrázovat konkrétní větu a odstavec, sluší se uvést i stránku nebo stránky, kde odkud to mám (Novák 2008, s. 246). Pokud například převezmu jen termín, napíšu odkaz jen za termín (Plovák 2006) a můžu dále pokračovat ve větě. Takto bych to udělala například v momentě, kdy se odkazuji na termín, který autor v určitém kontextu, o který mi jde, používat v celé knize.

Reference

VOTAVOVÁ, M., 2011. Název článku. In: *Název periodika*. 2(2), 64–72. ISSN 0000-0000.

NOVÁK, J., 2008. *Název díla*. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

PLOVÁK, P., 2006. *Název díla*. 2. vyd. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

SOVÁK, Z., 2009a. Název článku. In: *Název periodika*. 7(3), 885–899. ISSN 0000-0000.

SOVÁK, Z. 2009b. *Název díla*. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

Přímé citace pak vypadají takto (pozor, u přímých vždy nutno uvést stránku, odkud je citováno):

Autor

Michaela Votavová

Text

„Tady je nějaký text, který je přímo citován z díla někoho jiného. Má dvě věty, proto končí tečkou.“ (Novák 2008, s. 246). A zde pokračuje můj text dále. Postupem času potřebuji uvést další citaci, tentokrát třeba definici tak, jak ji uvádí Sovák (2009a): „Zde je další citace.“ Příslušný odkaz jsem udělala již před citací, dále za ní tedy již uvádět nemusím. Můžeme ale třeba jen vložit určitou část věty, kterou citujeme, „např. sem vložím citaci“ (Sovák 2009b), a pak mohu dále pokračovat ve větě.

Reference

NOVÁK, J., 2008. *Název díla*. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

SOVÁK, Z., 2009a. Název článku. In: *Název periodika*. 7(3), 885–899. ISSN 0000-0000.

SOVÁK, Z. 2009b. *Název díla*. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

Často se stane, že potřebujeme citovat již jednou citovanou věc – např. ve skriptech je definice z původní odborné knihy. Ideální je najít si primární zdroj, vyhledat informace v něm a ocitovat tento zdroj. Pokud to není možné, citujeme tímto způsobem:

Text

„Tady je nějaký text, který je přímo citován z knihy Nováka, který ve své knize cituje nebo parafrázuje knihu Sováka.“ (Sovák 2009 in Novák 2008, s. 246).

Reference

NOVÁK, J., 2008. *Název díla*. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

U citace zákonů není třeba vypisovat Česko jako autora. Je nutné jednoznačně identifikovat verzi zákona.

Text

... jak je uvedeno v zákoně č. 111/1998 Sb. ... případně, jak lze dohledat v zákoně o vysokých školách (č. 111/1998 Sb.).

Reference

ČESKO, 1998. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 39, s. 5388–5419. ISSN 1211-1244.

PŘÍKLADY JEDNOTLIVÝCH CITACÍ DLE DRUHU CITOVANÉHO DOKUMENTU

Uvažujme o Harvardském systému citování. V případě, že jde o citace nezařazené do textu, je formát citací odlišný – rok vydání je umístěn nikoliv za jménem autora, ale za nakladatelskými údaji (jak je uvedeno v úvodní části tohoto dokumentu).

monografie – tištěná verze

NOVÁK, P., 2006. *Název díla*. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

monografie – elektronická verze – vydáno na CD

NOVÁK, P., 2006. *Název díla* [CD]. Místo: Vydavatel. ISBN 80-00000-00-0.

monografie – elektronická verze – vydáno online

NOVÁK, P., 2006. *Název díla* [online]. Místo: Vydavatel, 2006-04-04 [cit. 2011-02-02]. ISBN 80-00000-00-0. Dostupné z: http://www.web.cz/a_tak_dale.cz

kapitola v monografii, příspěvek ve sborníku – tištěná verze

PLOVÁK, P., 2006. *Název kapitoly*. In: *Název díla*. Místo: Vydavatel, 56–74. ISBN 80-00000-00-0.

kapitola v monografii, příspěvek ve sborníku – elektronická verze – vydáno na CD

PLOVÁK, P., 2006. *Název kapitoly*. In: *Název díla* [CD]. Místo: Vydavatel, 56–74. ISBN 80-00000-00-0.

kapitola v monografii, příspěvek ve sborníku – elektronická verze – vydáno online

PLOVÁK, P., 2006. *Název kapitoly*. In: *Název díla* [online]. Místo: Vydavatel, 2006-04-04, 56–74 [cit. 2011-02-02]. ISBN 80-00000-00-0. Dostupné z: http://www.web.cz/a_tak_dale.cz

seriálová publikace, časopis – tištěná verze

SOVÁK, Z., 2009a. *Název článku*. *Název periodika*. 7(3), 885–899. ISSN 0000-0000.

seriálová publikace, časopis – elektronická verze – vydáno na CD

SOVÁK, Z., 2009a. *Název článku*. *Název periodika* [CD]. Místo: Vydavatel, 7(3), 885–899. ISSN 0000-0000.

seriálová publikace, časopis – elektronická verze – vydáno online

SOVÁK, Z., 2009a. *Název článku*. *Název periodika* [online]. Místo: Vydavatel, 7(3), 885–899 [cit. 2011-02-02]. ISSN 0000-0000. Dostupné z: http://www.web.cz/a_tak_dale.cz

webová stránka (jako celek) (datum vydání = datum poslední aktualizace)

SOVÁK, Z., 2010. *Název webové stránky* [online]. Místo: Vydavatel, 4. dubna 2006, 11:35 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z: http://www.web.cz/a_tak_dale.cz

text na webové stránce (nemá charakter článku v časopisu, sborníku nebo monografii)

PLOVÁK, P., 2006. Název textu. In: *Název stránky* [online]. Místo: Vydavatel, 4. dubna 2006, 11:35 [cit. 2011-03-12, 16:12]. Dostupné z: http://www.web.cz/a_tak_dale.cz

zákon – citace oficiální (tištěné) verze

ČESKO, 1998. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 39, s. 5388–5419. ISSN 1211-1244.

zákon – citace on-line verze na portal.gov.cz

ČESKO. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Portál veřejné správy České republiky* [online]. Ministerstvo vnitra [cit. 2010-09-01]. Dostupné z: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=111%2F1998&number2=&name=&text=

vyhláška – citace oficiální (tištěné) verze (analogicky i vyhláška v on-line verzi)

ČESKO, 2004. Ministerstvo životního prostředí. Vyhláška č. 696 ze dne 21. prosince 2004, kterou se stanoví postup zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí a skleníkových plynů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. Částka 235, s. 12306–12358. ISSN 1211-1244.

bakalářská (diplomová, disertační) práce v tištěné podobě

PŘÍJMENÍ, Jméno, 2010. *Název práce*. České Budějovice. Bakalářská práce. Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Katedra ekonomiky a managementu.

bakalářská (diplomová, disertační) práce zveřejněná online

PŘÍJMENÍ, J., 2010. *Název práce* [online]. České Budějovice [cit. 2011-02-02]. Bakalářská práce. Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Katedra ekonomiky a managementu. Dostupné z: http://www.web.cz/a_tak_dale.cz

propagační brožura firmy

NÁZEV FIRMY. *Název brožury*. [s. l.]: Firma, ©2008.

Pozn.: © znamená copyright